



Zen of toch ter communie?

Walter Jacobs, [Zen.nl Vught](#). De communie is een belangrijk ritueel in de katholieke kerk. Mijn vrouw en ik zijn beiden katholiek opgevoed en hebben het zodanig opgepikt dat we nog altijd meedoen. Niet dat we regelmatige kerkgangers zijn of ons veel aantrekken van de Roomse morele richtlijnen. Maar onze spirituele wortels liggen toch daar. Bij 'life events' als huwelijk, geboorte en groei van onze kinderen passen rituelen en onze redenering is altijd geweest 'waarom ver zoeken wat je dichtbij hebt'.

Onze jongste, Abel van zeven, was aan de beurt om zijn Eerste Heilige Communie te doen. En daar had hij absoluut geen zin in. "Ik geloof niet in Jezus! Die heeft echt niet bestaan hoor! En God bestaat ook niet!"

Het punt was meer dat Abel het middelpunt van de belangstelling altijd mijdt. Dus, dachten wij, dan is het zeker goed om de communie te doen! Ik geef het toe; het bekende ouderlijke zwaktebod - feest en kado's - stemde onze zoon iets milder. Mee-gaand maar met lichte tegenzin ging hij naar de voorbereidingsbijeenkomsten. Hij knutselde wat, luisterde een beetje naar de verhalen, schreef wat, maar de Heilige Geest bleef nog verborgen. Tot en met de communieviering in de kerk ging het zo. Abel speelde een bescheiden rol, zong onhoorbaar en onzichtbaar mee.

Van het feest thuis en de kado's genoot hij volop. Hij uitte oprecht zijn grote dankbaarheid aan mijn ouders voor hun kado. Dat ontroerde hen, want zo open is Abel niet altijd. Ze gingen heel gelukkig naar huis.

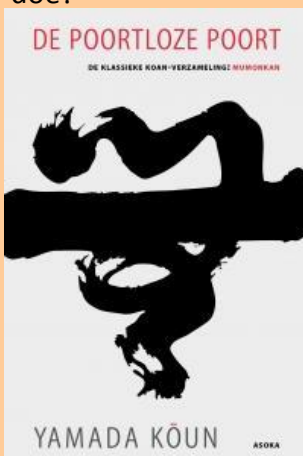
Bijzonder was de week erna. Ik kom op zijn kamer en zie hem mediteren op zijn kussentje in volledige lotushouding met zijn kleine zilveren Boeddhaatje voor zich en het kruisje dat hij van de priester heeft gekregen om zijn nek. Abel ziet mij, kijkt mij aan en zegt: "Wat nou?!"

Niets. Prachtig. Ik dacht het al: er is niet zoveel verschil tussen mijn katholieke roots en wat ik (her-)ontdek met zen.

Zen-Zin, Zen-Onzin

len ten Kampe, [Zen.nl Nijmegen](#). De bekendste zenklassiekers verzameld in één band: [Zen Flesh, Zen Bones](#) bevat 101 Zenverhalen, *De Poortloze Poort*, *Tien Ossen* en *Het zoeken naar het middelpunt*. Een must voor iedere serieuze zenbeoefenaar.

Het eerste deel, *101 Zenverhalen*, is een verzameling van verhalen van de 13^e-eeuwse Japanse zenmeester Muju en verhalen van modernere zenmeesters. Stuk voor stuk zijn het kleine paretjes. Steeds opnieuw krijgt de lezer een nieuwe, verfrissende kijk aangereikt. Bijvoorbeeld verhaal 45; Goed of fout. Zenmeester Bankei leidt een sesshin en een van de monniken wordt betrapt op stelen. Bankei negeert dit, ook als de monnik een tweede keer betrapt wordt. Als de andere monniken in opstand komen en dreigen weg te gaan reageert Bankei: "Prima, ga maar. Jullie weten allemaal het verschil tussen goed en fout al. Maar wie gaat het de arme dief leren als ik het niet doe?"



[De Poortloze Poort](#) is de beroemde koanverzameling Mu-monkan. Koans zijn paradoxale vragen die niet met behulp van de rede kunnen worden beantwoordt.

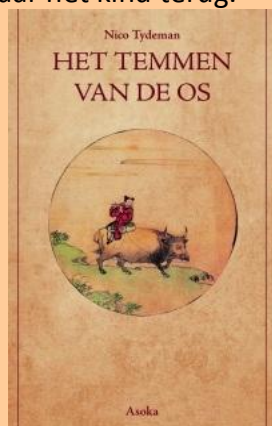
Koanbeoefening vergt veel inzet en vooral overgave. Het is een kwestie van 'laten gebeuren', het kan niet afgedwongen worden. Als het antwoord dan (einde-

lijk) komt, zal je de wereld nooit meer hetzelfde zien. Voor degenen die hopen de antwoorden in dit boek te vinden; helaas. Iedere koan kent vele 'goede' antwoorden, maar géén 'goed' antwoord. De ervaring van het oplossen van de koan is het antwoord.

Het laatste deel, *Het zoeken naar het middelpunt*, is een oud Sanskriet manuscript waarin Shiva ons '112 manieren biedt om de onzichtbare poort van ons bewustzijn te openen'. In het boek beantwoordt Shiva vragen van Devi naar het hoe en waarom van het leven, zoals 'wat is dit van wonderen vervulde universum?'. Devi is al verlicht en heeft de antwoorden niet nodig. Samen spelen ze dit spel om anderen de weg te wijzen naar verlichting. In 112 antwoorden schetst Shiva de weg, zoals in antwoord 100: "Wees de onzelfde zelfde naar vriend zowel als vreemde, in eer en oneer."

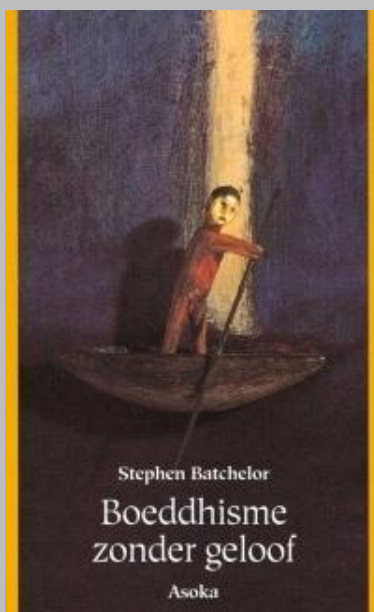
Vergelijk dit met het verhaal van Hakuin in *101 Zenvertellingen*: als zijn buurmeisje ongewenst zwanger wordt wijst zij Hakuin aan als de vader. Hakuin verliest hiermee zijn reputatie en krijgt het kind om het op te voeden. Zijn reactie is: "Is dat zo?". Als het meisje een jaar later toegeeft dat de vader een ander is en haar kind terug wil, reageert Hakuin; "Is dat zo?" en geeft haar het kind terug.

Tien Ossen door de 12^e-eeuwse Chinese zenmeester Kaku-an, kent ook een Nederlandse vertaling, [Het temmen van de os](#). Hoewel zen gaat over de plotselinge verlichting, satori, erkent men ook de stapsgewijze vooruitgang die een zenstudent kan maken. De tien ossen verbeelden de opeenvolgende stappen in zelfrealisatie van de zenstudent.



Om keer op keer te herlezen en te ervaren.

Het boek [Zen Flesh, Zen Bones](#) verscheen eerder in het Nederlands onder de titel *Zen-Zin Zen-Onzin* en is nu alleen nog in het Engels verkrijgbaar. Wel los verkrijgbaar zijn [De Poortloze Poort](#) en de [Het temmen van de os](#).



Nieuw cursusboek voor de doorgaande cursus: [Boeddhisme zonder geloof](#)

Zie de volgende nieuwsbrief!